

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2010 m. gruodžio 20 d.

kuriuo pratęsimas pereinamasis laikotarpis dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo Vengrijoje

(Tekstas svarbus EEE)

(2010/792/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Čekijos, Estijos, Kipro, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Maltos, Lenkijos, Slovėnijos ir Slovakijos stojimo sutartį,

atsižvelgdama į Čekijos, Estijos, Kipro, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Maltos, Lenkijos, Slovėnijos ir Slovakijos stojimo aktą, ypač į jo X priedo 3 skyriaus 2 punktą,

atsižvelgdama į Vengrijos prašymą,

kadangi:

- (1) 2003 m. Stojimo akte numatyta, kad Vengrija pagal Stojimo akto sąlygas septynerių metų po stojimo laikotarpį, kuris baigiasi 2011 m. balandžio 30 d., gali taikyti draudimus privatiems asmenims, kurie nėra Vengrijos nuolatiniai gyventojai arba piliečiai, ir juridiniams asmenims įsigyti žemės ūkio paskirties žemės. Tai laikina išimtis dėl laisvo kapitalo judėjimo, garantuojama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63–66 straipsniais. Šis pereinamasis laikotarpis gali būti pratęstas tik dar trejiems metams.
- (2) 2010 m. rugsėjo 10 d. Vengrija paprašė pratęsti dar trejiems metams pereinamąjį laikotarpį dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo.
- (3) Pagrindinė pereinamojo laikotarpio priežastis – poreikis užtikrinti socialines ir ekonomines žemės ūkio veiklos sąlygas po to, kai Vengrijoje bus įdiegta bendroji rinka ir pereita prie bendrosios žemės ūkio politikos. Tuo visų pirma siekiama atsižvelgti į susirūpinimą, kylantį dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo liberalizavimo

galimo poveikio žemės ūkio sektoriui, susijusio su pirmiais dideliais žemės kainų ir pajamų skirtumais, palyginti su Austrija, Belgija, Danija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Graikija, Airija, Italija, Liuksemburgu, Nyderlandais, Portugalija, Ispanija, Švedija ir Jungtine Karalyste (toliau – ES-15). Pereinamuoju laikotarpiu taip pat buvo siekiama palengvinti žemės ūkio paskirties žemės privatizavimo ir grąžinimo ūkininkams procesą; Komisija 2008 m. liepos 16 d. ataskaitoje dėl 2003 m. Stojimo sutartyje nustatytų nekilnojamojo žemės ūkio turto įsigijimo pereinamojo laikotarpio priemonių peržiūros (toliau – tarpinė peržiūra) jau pabrėžė, kaip svarbu, kad ši politika būtų įgyvendinta iki numatyto pereinamojo laikotarpio pabaigos⁽¹⁾.

- (4) Nepaisant to, kad Vengrijai įstojus į Europos Sąjungą, žemės kainos vis labiau artėja prie ES-15 būdingų kainų, remiantis Vengrijos pateikta informacija, žemės vidutinės kainos vis dar skiriasi 3–20 kartų. Nors žemės kainų suvienodinimas nebuvo nei numatomas, nei laikomas būtina pereinamojo laikotarpio užbaigimo sąlyga, dėl pastebimų Vengrijos ir ES-15 kainų skirtumų vis dar gali būti sudėtinga sklandžiai suvienodinti kainas. Panašiai, Vengrijos ir ES-15 žemės ūkio darbuotojų ir ūkininkų pajamų skirtumas sumažėjo, tačiau vis dar egzistuoja. Be to, remiantis Eurostato duomenimis, Vengrijos žemės ūkio sektorius buvo santykinai smarkiai paveiktas paskutinės pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės: 2009 m. Europos Sąjungoje realios žemės ūkio pajamos vienam darbuotojui labiausiai sumažėjo Vengrijoje (apie 30 %, palyginti su vidutiniškai 12 % Europos Sąjungoje). Sumažėjusių pajamų laikotarpis sutapo su paskolų blogiausių sąlygų, palyginti su sąlygomis daugumoje ES-15 šalių, laikotarpiu tiek nominaliųjų palūkanų normų, tiek ūkininkams skirtų paskolų dydžio prasme. Planuotam naujų finansinių institucijų iš ES-15 atėjimui į Vengriją po jos įstojimo sukliudė finansų ir ekonomikos krizė.
- (5) Nors pereinamuoju laikotarpiu žemės grąžinimas suaktyvėjo, ypač dideli sunkumai iškilo 2008 m. ir vėliau, todėl šis procesas dar nėra užbaigtas. Panašią tendenciją galima stebėti ir žemės ūkio paskirties žemės privatizavimo srityje. Nevisapusiškai užtikrintos nuosavybės teisės, taip pat nepakankamai išvystytos ūkininkų kreditavimo ir draudimo priemonės toliau silpnina Vengrijos žemės ūkio paskirties žemės rinką ir vis dar trukdo jai tinkamai veikti.

⁽¹⁾ COM(2008) 461 galutinis, 2008 m. liepos 16 d.

- (6) Atsižvelgiant į šias aplinkybes, galima numatyti (kaip tai jau numatė Vengrijos valdžios institucijos), kad apribojimų panaikinimas 2011 m. gegužės 1 d., sukeltų spaudimą žemės kainoms Vengrijoje. Be to, atsižvelgiant į didelį sektoriaus dalyvių skaičių, labai susiskaldžiusią ir nuo stojimo nedaug tepasikeitusią žemės ūkio paskirties žemės rinkos nuosavybės struktūrą, taip pat į vyraujančią tendenciją nuomotis žemę, tikėtina, kad poveikis būtų juntamas visame sektoriuje. Todėl egzistuoja pavojus, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Vengrijos žemės ūkio paskirties žemės rinka gali labai sutrikti.
- (7) Todėl Stojimo akto X priedo 3 skyriaus 2 punkte nurodytas pereinamasis laikotarpis turėtų būti pratęstas trejiems metams.
- (8) Siekiant visapusiškai parengti rinką liberalizavimui, kaip ir seniau, net ir esant nepalankioms ekonominėms aplinkybėms, visų svarbiausia yra siekti, kad būtų pagerinti tokie veiksniai, kaip ūkininkų kreditavimo ir draudimo priemonės, žemės ūkio paskirties žemės grąžinimas ir privatizavimas pereinamuoju laikotarpiu, kaip nurodyta tarpinėje peržiūroje.
- (9) Padidėję užsienio kapitalo srautai į žemės ūkio paskirties žemės rinką taip pat gali duoti naudos šiai Vengrijos rinkai. Kaip nurodyta tarpinėje peržiūroje, užsienio inves-

ticijos į žemės ūkio sektorių taip pat turėtų svarbų ilgalaikį poveikį pritraukiant kapitalą ir žinias, žemės rinkų veikimui ir žemės ūkio našumui. Pereinamuoju laikotarpiu laipsniškai mažinant apribojimus užsienio piliečiams įsigyti žemę taip pat būtų prisidedama prie rinkos parengimo visapusiškam liberalizavimui,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

2003 m. Stojimo akto X priedo 3 skyriaus 2 punkte nurodytas pereinamasis laikotarpis dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo Vengrijoje pratęsiamas iki 2014 m. balandžio 30 d.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2010 m. gruodžio 20 d.

Komisijos vardu

Pirmininkas

José Manuel BARROSO